Enderrock | Joaquim Vilarnau | Actualitzat el 01/08/2022 a les 14:00

La veritable història de «Muntanyes del Canigó»

Una melodia que s'han fet seva els catalans d'una i altra banda del Pirineu

Al llarg dels segles, els catalans hem configurat un paisatge sonor que ens fa recognoscibles davant el món. La majoria són cançons que han nascut als Països Catalans, i moltes han tingut una trajectòria internacional -curta o llarga- o han estat veritables peces intergeneracionals. També hi ha peces compartides amb altres països propers (per exemple "En Joan petit"), que ajuden a dibuixar un imaginari polièdric de la Mediterrània format amb aspectes identitaris compartits amb altres cultures germanes.

El desembre de 2014, vam publicar un número especial (el 231) amb 100 cançons que tenen associades 100 històries per descobrir que algunes de les melodies que considerem nostres també han tingut un recorregut internacional i que han aconseguit emocionar Albert Einstein i **Igor Stravinski**, han fet emmudir dos presidents dels Estats Units o han cridat a la lluita en contra dels totalitarismes arreu del món. Al llarg d'aquest mes d'agost, anirem recuperant la veritable història d'algunes de les cançons del recopilatori, des de temes tradicionals a *hits* de la Nova Cançó, passant per peces emblemàtiques d'**Antònia Font** o **Els Catarres**. Avui descobrim què hi ha darrere de "Muntanyes del Canigó".

Video: https://www.youtube.com/watch?v=v5OKk7F8RGs
"Muntanyes del Canigó" és una cançó d'amor i d'enyorança. Als primers versos ens situa geogràficament i aclareix que la cançó té lloc als voltants del Canigó durant l'estiu. En alguna versió hi trobem referències més explícites a poblacions de la comarca, com Molitg, que la ubica al Conflent. Curiosament, els dos primers versos descriuen el Canigó amb les mateixes paraules que una altra cançó popular, "Muntanyes regalades" (?Muntanyes regalades són les del Canigó...'), però

aquesta segona peça relata la història d'una noia malcasada (potser la mateixa que la d'"El rossinyol"?).

A "Muntanyes del Canigó" també hi apareix un rossinyol que consola la soledat de la protagonista. Aquí, en canvi, la història es diversifica i, mentre en un cas la mort del rossinyol a la tercera estrofa fa emmalaltir definitivament d'enyor la noia, en altres el rossinyol té un paper de confident dels seus anhels.

El folklorista Joan Amades explica que aquesta és una cançó de pescadors i que es cantava tot adobant les xarxes, mentre que un altre destacat especialista, Aureli Capmany, argumenta que es canta a llocs tan allunyats de la costa com la Plana de Vic, l'Urgell i el Berguedà. Cal recordar que la muntanya del Canigó és visible amb la seva majestuosa presència des de la majoria de pobles de costa de l'Alt Empordà.

També trobem la cançó referenciada al volum quart del *Cansoner català de Rosselló y de Cerdanya* (1885) de Pere Vidal, amb una anotació que assegura que els perpinyanesos van cantar aquesta peça per celebrar el casament de Jaume II, fill de Jaume I el conqueridor, amb la comtessa Esclarmonda de Foix el 4 d'octubre de 1275. Es diu que al casament Ramon Llull hi va assistir com a convidat. Més enllà de la certesa de la dada -altres fonts asseguren que la parella s'havia casat a Barcelona el 1272-, l'anècdota és indicativa de l'antiguitat de la cançó.

La popularitat de la cançó va servir a **La Trinca** per fer-ne una petita paròdia dins el tema "Les muses", al disc *Opus 10* (Edigsa, 1976): ?Muntanyes del Canigó,/ fresques són i regalades,/ i no com les del Montseny/ que ja estan urbanitzades'.